

Forebyggelse i praksis

– et katalog for skolens SSP-arbejde

Indholdsfortegnelse

Hvad er det kriminalpræventive inspirationskatalog?	3
SSP-samarbejdet i Silkeborg Kommune og Fælles Fagligt Ståsted	3
Teoretisk afsæt: Beskyttende faktorer som omdrejningspunkt i det kriminalpræventive SSP-arbejde	5
SSP-vejleder i Silkeborg Kommune	7
§ 115-møder – når bekymringen er alvorlig	8
Lokale SSP-grupper på 6.-10. klassetrin	8
Om opbygningen af det kriminalpræventive inspirationskatalog	9
Oversigt over anbefalede forløb	10
Indskoling, 0.-3. klasse	12
0. klasse	13
Materialebank i 0. klasse	13
Samarbejde med Sundhedsplejen	13
Tjekliste til læreren	14
1. klasse	15
Materialebank – 1. klasse	15
Samarbejde med Sundhedsplejen	16
Tjekliste til læreren	16
2. klasse	17
Materialebank – 2. klasse	17
Samarbejde med Sundhedsplejen	18
Tjekliste til læreren	18
3. klasse	19
Materialebank – 3. klasse	19
Samarbejde med Sundhedsplejen	19
Tjekliste til læreren	20
Mellemtrin, 4.-6. klasse	21
4. klasse	22
Materialebank – 4. klasse	22
Samarbejde med Sundhedsplejen	23
Tjekliste til læreren	23
5. klasse	24
Materialebank – 5. klasse	24

Samarbejde med Sundhedsplejen	25
Tjekliste til læreren	25
6. klasse	26
Materialebank – 6. klasse	26
Samarbejde med Sundhedsplejen	27
Tjekliste til læreren	27
Udskoling, 7.-9. klasse	28
7. klasse	30
Materialebank – 7. klasse	30
Samarbejde med Sundhedsplejen	32
Tjekliste til læreren	32
8. klasse	33
Materialebank – 8. klasse	34
Samarbejde med Sundhedsplejen	35
Tjekliste til læreren	35
9. klasse	36
Materialebank – 9. klasse	36
Samarbejde med Sundhedsplejen	37
Tjekliste til læreren	37

Hvad er det kriminalpræventive inspirationskatalog?

Dette inspirationskatalog er udviklet som et værktøj til SSP-lærere i Silkeborg Kommune og skal understøtte jeres rolle som faglige rådgivere i skolens kriminalpræventive arbejde. Det giver et samlet overblik over temaer, materialer og anbefalinger fra 0. til 9. klasse – og er tænkt som en støtte til det lokale samarbejde om trivsel og forebyggelse.

Formålet er ikke blot at undgå risikoadfærd, men at styrke det, der beskytter. Derfor bygger kataloget på en faglig tilgang, hvor trygge rammer for fællesskabet, stærke relationer og tydelige voksne er omdrejningspunktet. Vi arbejder ud fra en forståelse af, at børn og unge udvikler sig i samspil med deres omgivelser – i skolen, i hjemmet, i fritidslivet og i fællesskaberne med andre børn og unge.

Kataloget er inspireret af forskningsbaserede indsigter, hvor særligt beskyttende faktorer som forældresamarbejde, meningsfulde fritidsfællesskaber og sociale normer blandt jævnaldrende spiller en afgørende rolle. Det er disse faktorer, vi med vores forebyggende arbejde søger at styrke – i tæt samspil med skolens pædagogiske praksis.

SSP-samarbejdet i Silkeborg Kommune og Fælles Fagligt Ståsted

Det kriminalpræventive arbejde i Silkeborg Kommune er tæt forbundet med kommunens samlede vision for børn og unge: en vision, der er formuleret i Den Sammenhængende Børne- og Ungepolitik, og som udtrykkes i det tværprofessionelle samarbejde Fælles Fagligt Ståsted. Her er det tværfaglige samarbejde et nøgleelement, og SSP er en vigtig medspiller i arbejdet med at forebygge mistrivsel og risikoadfærd.

Som en del af det fælles fundament arbejder vi i SSP Silkeborg ud fra et børne- og ungesyn, hvor vi tager ansvar for, at alle børn og unge oplever sig som betydningsfulde, kompetente og som en del af fællesskaber. Samtidig møder vi forældre og familier med tillid og ligeværd – for også i det kriminalpræventive arbejde er relationen til forældrene afgørende.

SSP-indsatsen tager afsæt i tre spor:

- **den generelle indsats** (rettet mod alle børn og unge),
- **den specifikke indsats** (rettet mod grupper i risiko) og
- **den individorienterede indsats** (rettet mod unge med konkrete udfordringer).

Dette katalog er særligt rettet mod den generelle indsats og skal hjælpe SSP-lærerne med at styrke det forebyggende arbejde i skolen – med fokus på beskyttende faktorer, stærke fællesskaber og en tydelig rammesætning.

SSP-arbejdet i Silkeborg organiseres decentralt på de enkelte skoler og centralt via SSP-konsulenten i Skoleafdelingens sekretariat – i tæt samarbejde med relevante aktører og netværk i kommunen.

SSP-samarbejdet målsætning i Silkeborg Kommune:

1

Vi forebygger i fællesskab

SSP-samarbejdet skaber sammenhæng mellem skole, hjem og fritidsliv – med fælles ansvar for at styrke børn og unges trivsel, tryghed og livsduelighed.

2

Vi bygger på det, der beskytter

Vi styrker de beskyttende faktorer i børn og unges liv gennem tillid, tydelighed og stærke fællesskaber – ikke ved at advare alene, men ved at handle tidligt og opbyggende.

3

Vi rådgiver med viden og relationer

SSP-lærerne er skolens forebyggende fyrtårne – med afsæt i faglighed, lokale indsigter og et trygt samarbejde med børn, forældre og kolleger.

Vil du vide mere om SSP-samarbejdet i Silkeborg Kommune?

– Se mere på ssp.silkeborg.dk/hvad-er-ssp/ssp-samarbejdets-rammer

Teoretisk afsæt: Beskyttende faktorer som omdrejningspunkt i det kriminalpræventive SSP-arbejde

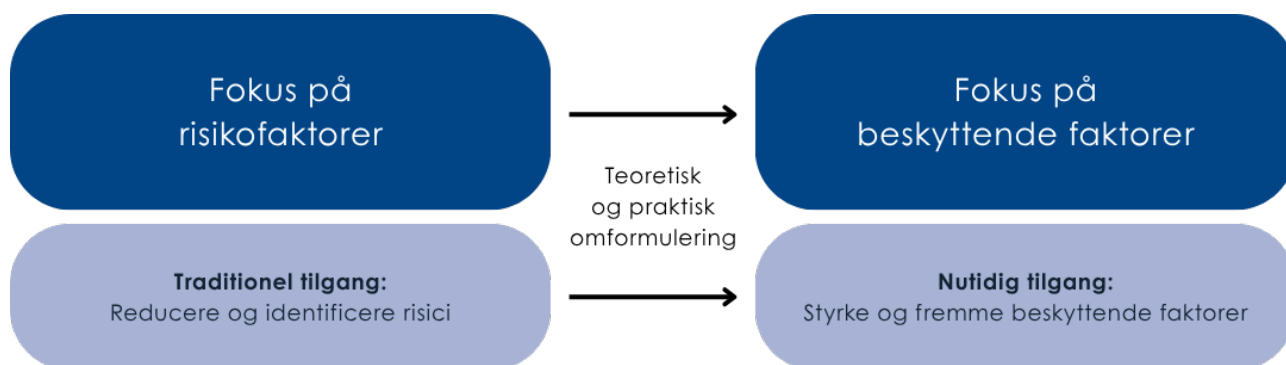
Kriminalitet blandt unge har ikke én entydig årsag, men udspringer af et komplekst samspil mellem personlige, sociale og samfundsmæssige forhold. I stedet for at tale om årsager, har både forskning og praksis længe fokuseret på *risikofaktorer* og *beskyttende faktorer* som en måde at forstå og forebygge kriminalitet.

Den britiske kriminolog David P. Farringtons (2007, 2016)¹ forskning har haft stor indflydelse på dette felt. Han definerer:

- **Risikofaktorer** som forhold, der øger sandsynligheden for, at en ung udvikler en kriminel adfærd.
- **Beskyttende faktorer** som forhold, der kan mindske denne sandsynlighed eller reducere effekten af eksisterende risikofaktorer.

Beskyttende faktorer har derfor en dobbelt funktion: De fremmer trivsel og udvikling, og de fungerer samtidig som en buffer mod potentielle risici. De kan findes i barnet selv, i familieforhold, i skolens eller organiserede fritidsfællesskaber og i det omgivende samfund.

I det kriminalpræventive SSP-arbejde i Silkeborg Kommune er det netop disse *beskyttende faktorer*, der skal være udgangspunktet. Denne tilgang understøtter både kommunens Sammenhængende Børne- og Ungepolitik og en række nyere forskningsresultater.

SSP-samarbejdet i Silkeborg Kommune ønsker med dette afsæt at flytte opmærksomheden fra den enkelte unges risikoadfærd til de fællesskaber og arenaer, der kan virke styrkende og beskyttende. Det handler ikke kun om at *hindre noget negativt*, men i lige så høj grad om at *opbygge noget positivt*.

¹ Farrington, David P. (2007): *Saving children from a life of crime: early risk factors and effective interventions*. Oxford University Press.

Farrington, David P., Maria M. Ttofi, Alex R. Piquero (2016): *Risk, promotive, and protective factors in youth offending: Results from the Cambridge study in delinquent development*. Journal of Criminal Justice. Volume 45, pp. 63-70.

BESKYTTENDE FAKTORER I SSP-SAMARBEJDET

1

Nærværende og tydelige forældre

Forældre, som kender barnets venner og hverdagsliv, viser tydelige holdninger, bruger tid med barnet og samarbejder med andre forældre.

2

Tilstedeværelse i organiserede fritidsaktiviteter

Deltagelse i aktiviteter med voksenkontakt som sport, klub eller spejder skaber tryghed og sunde fællesskaber.

3

Positive jævnaldrende relationer

Venner, der ikke bruger rusmidler, og fællesskaber uden risikoadfærd styrker unge i at træffe sunde valg.

4

Skolemiljø og læring i fællesskaber

Støttende skoler med tæt kontakt til eleverne, klare forventninger og gode relationer til voksne beskytter mod mistvivsel og risikoadfærd.

5

En oplevelse af mening og tilhørsforhold

Når unge oplever at være værdifulde og hørt i de fællesskaber, de indgår i, styrkes deres trivsel og modstandskraft.

FÆLLES OM BØRNE- OG UNGELIVET

TILKNYTNING TIL "FÆLLES OM BØRNE- OG UNGELIVET"

Indsatsen for at styrke de beskyttende faktorer bygger i Silkeborg Kommune også på fælles principper og forståelser, som kendes fra den tværgående indsats Fælles om Børne- og Ungelivet. Principper der er direkte integreret i den tilgang, SSP-samarbejdet arbejder med i dette katalog. Det handler om:

- Fokus på trygge fællesskaber, nære voksne og strukturer, der understøtter trivsel.
- Anerkendelse af forældrene som en vigtig beskyttende faktor – også i ungdomsårene.
- Sammenhæng mellem skole, fritid og hjemmeliv, hvor alle voksne arbejder i samme retning.
- Brug af fælles data og viden til at styrke samarbejdet om det gode ungeliv.

SSP-vejleder i Silkeborg Kommune

I Silkeborg Kommune har alle skoler tilknyttet en **SSP-ledelsesrepræsentant** og en **SSP-vejleder**, som udgør skolens lokale SSP-funktion. Det er denne lokale SSP-funktion, der varetager forebyggelsesarbejdet i skolens distrikt, og som skaber bro til kommunens SSP-konsulent og øvrige samarbejdspartnere.

SSP-vejlederen spiller en central rolle i det forebyggende arbejde på skolen.

Det er vejlederen, man kan kontakte:

- ved bekymring for enkeltunge eller grupper af unge,
- ved observationer af problematisk adfærd i fritiden eller på offentlige områder,
- eller når man har brug for sparring om, hvordan man styrker de beskyttende faktorer i klassens og skolens hverdag.

SSP-vejlederen kan:

- inspirere lærere og teams til, hvordan SSP-temaer og indsatser kan indgå i undervisningen og skolens praksis – eksempelvis ved brug af dette katalog.
- indkalde til lokale SSP-gruppemøder på skoler med 6.-10. klasse.
- indkalde til §115-møder i samarbejde med SSP-konsulenten.

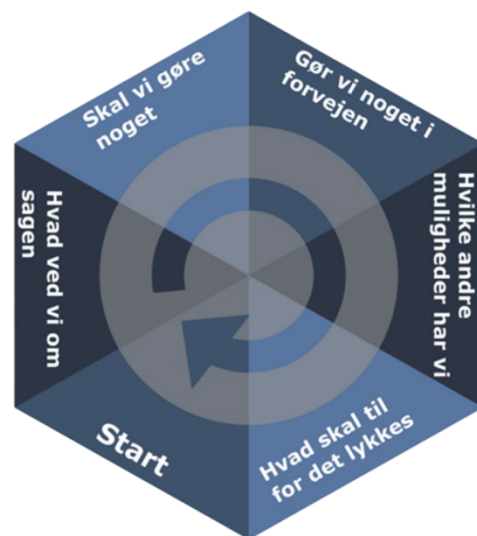
SSP-konsulenten i Silkeborg Kommune fungerer som faglig sparringspartner og kan altid kontaktes for rådgivning og støtte i det kriminalpræventive arbejde. SSP-konsulenten understøtter også i SSP-ressourcenetværket og understøtter skolernes forebyggelsesarbejde med viden, værktøjer og koordination.

Brug vurderingsværktøjet i det kriminalpræventive samarbejde

For at understøtte drøftelser og beslutninger i SSP-regi anvender vi et simpelt vurderingsværktøj. Det hjælper jer med at skabe overblik og stille de rigtige spørgsmål – uanset om det handler om enkeltssager, generelle udfordringer eller udvikling af forebyggende indsatser:

1. **Start** – Hvorfor er vi samlet?
2. **Hvad ved vi om sagen?**
3. **Skal vi gøre noget?**
4. **Gør vi noget i forvejen?**
5. **Hvilke andre muligheder har vi?**
6. **Hvad skal til for, at det lykkes?**

Værktøjet kan anvendes i SSP-møder, teamdrøftelser eller ved skole-hjem-samarbejde.

§ 115-møder – når bekymringen er alvorlig

Et § 115-møde kan afholdes, når der er alvorlig bekymring for, at en ung er i risiko for kriminalitet, misbrug eller mistrivsel. Mødet kan afholdes med eller uden samtykke, hvis bekymringen vægter højere end samtykket, jf. Retsplejeloven § 115.

Sådan gør I:

- Kontakt SSP-konsulenten, som vurderer sagen og hjælper med at indkalde.
- I samarbejde afgøres, hvem der skal deltage, og hvem der indhenter samtykke.
- Den lokale SSP-vejleder står for indkaldelse og leder mødet.

§ 115-møder involverer altid politiet og adskiller sig derfor fra et almindeligt tværfagligt møde.

Lokale SSP-grupper på 6.-10. klassetrin

På skoler med overbygning anbefales det at etablere en lokal SSP-gruppe, hvor skolens ledelse, SSP-vejleder og relevante aktører (sundhedsplejerske, fritidstilbud, ungdomsskole, boligsociale indsatser mv.) deltager.

Gruppen mødes efter behov og:

- drøfter lokale udfordringer og muligheder,
- koordinerer indsatser og idéer,
- anvender lokale data og viden aktivt i planlægningen,
- drøfter inspirationsmateriale og udvikler forebyggelsespraksis.

Skolen står for mødeindkaldelse, dagsorden og referat. SSP-konsulenten og forebyggelsesbetjenten kan inddrages som ressourcepersoner ad hoc. For de skoler, der er en del af indsatsen Fælles om Børne- og Ungelivet, kan mødet med fordel tage afsæt i den lokale data, der udsendes i marts.

Om opbygningen af det kriminalpræventive inspirationskatalog

Dette inspirationskatalog er udviklet som et fleksibelt værktøj til SSP-lærere og ressourcepersoner på skolerne i Silkeborg Kommune. Det er ikke en fast manual, men en samling af forslag og anbefalinger, der skal understøtte det lokale forebyggende arbejde – både på tværs af årgange og i dybden med konkrete temaer.

Kataloget giver et samlet overblik over, hvordan SSP-Silkeborg anbefaler, at den kriminalpræventive indsats kan struktureres fra 1. til 9. klasse – med afsæt i fællesskabet som en central beskyttende faktor. Dette fællesskabsfokus foldes ud i fire gennemgående fokuspunkter, som bearbejdes løbende gennem skoleforløbet.

Hvert klassetrin præsenterer udvalgte undervisningsforløb og materialer under overskriften **Materialebank**, der er opdelt i to kategorier:

- **Det anbefaler vi:** Materialer, SSP-Silkeborg anbefaler at prioritere som del af den fælles forebyggelsesindsats.
- **Mere inspiration:** Relevante, supplerende materialer, som kan anvendes efter behov eller til særlige tematikker i klassen.

Materialerne under *Det anbefaler vi* sikrer kontinuitet og progression i det kriminalpræventive arbejde. Selvom et materiale er knyttet til ét klassetrin, angiver vi i beskrivelsen, hvis det også kan bruges på andre klassetrin. Dermed skabes fleksibilitet, så eksempelvis forløb fra 4. klasse også kan tages i brug på 3. klassetrin, hvis det giver mening i praksis.

Materialebanken kan suppleres med indsatser, skolen allerede arbejder med – som eksempelvis forløb fra MOT Danmark eller materialet Perspekt 2.0 som flere skoler i kommunen anvender. Kataloget er tænkt som støtte til skoler og SSP-vejledere, der ønsker at styrke og strukturere indsatsen yderligere – altid tilpasset lokale behov og muligheder.

SSP-konsulenten står naturligvis til rådighed for sparring og vejledning omkring valg af materiale og opbygning af den lokale indsats.

På næste side finder I en samlet oversigt over, hvilket materiale vi anbefaler, at der arbejdes med på de enkelte klassetrin.

Oversigt over anbefalede forløb

	Opbyggende indsatser				Flertalsmisforståelser	
Forløb	Fællesskabsindsats (Red Barnet)	Onlineindsats: Dit liv på Nettet (Center for Digital Pædagogik)	Nikotinindsats (Sundhedsstyrelsen)	Alkoholindsats: Fuld af Liv (Kræftens bekæmpelse)	Flertalsmisforståelser: For skoler som en med i Fælles om Børne- og Ungelivet	Flertalsmisforståelser: For skoler som ikke er med i Fælles om Børne- og Ungelivet
Om forløbet	Et trivselsforløb med legende og inkluderende øvelser, der styrker klassens fællesskab og modvirker udenforskab. Fokus er på at skabe et trygt og inkluderende læringsmiljø.	Et gennemprøvet forløb om digital adfærd, hvor eleverne opnår viden, refleksion og handlekompetence i forhold til deres egen og andres færden på nettet. Bygger på mange års erfaring med rådgivning og undervisning om børn og unges digitale liv.	Et progressivt forløb, der allerede fra 5. klasse styrker fællesskabets modstandskraft mod nikotinprodukter. Det nyeste forløb sætter fokus på nikotinindholdet i sociale medier og arbejder med digital refleksion og kritisk sans.	Et fagligt forløb med mål om at udskyde alkoholdebut og styrke elevernes handlekompetence. Forløbet er forankret i danskfaget og kombinerer viden, kritisk sans og diskussion af normer i alkoholkulturen.	En forebyggende indsats, der styrker sunde fællesskaber og tydelige rammer gennem tæt samarbejde mellem skole, forældre og lokalsamfund. Fokus er på at mindske unges brug af rusmidler og styrke trivsel og tryghed.	Et undervisningsmateriale, der nedbryder unges forestillinger om, hvor meget jævnaldrende ryger, drikker og begår kriminalitet. Gennem dialog og fakta styrkes elevernes kritiske sans og modstandskraft over for gruppepres og risikoadfærd.
Forløb fordelt på klassetrin						
1. klasse	Klar, parat – kammerat (2-4 lektioner forankret i dansk- og idrætsfaget)					
2. klasse		Hvordan vi taler sammen online – emojis, likes og beskeder uden ansigt (2-4 lektioner forankret i danskfaget)				
3. klasse	Dig, mig, fælles i leg (2-4 lektioner forankret i dansk- og idrætsfaget)					

	Opbyggende indsatser					Flertalsmisforståelser	
Forløb	Fællesskabsindsats (Red Barnet)	Onlineindsats: Dit liv på Nettet (Center for Digital Pædagogik)	Nikotinindsats (Sundhedsstyrelsen)	Alkoholindsats: Fuld af Liv (Kræftens bekæmpelse)		Flertalsmisforståelser: For skoler som er med i Fælles om Børne- og Ungelivet	Flertalsmisforståelser: For skoler som ikke er med i Fælles om Børne- og Ungelivet
Forløb fordelt på klassetrin							
4. klasse		Digitale fællesskaber – hvordan vi bruger sociale medier, spil og klassechats (2-4 lektioner forankret i danskfaget)					
5. klasse			Fællesskab på Hjernen (2-4 lektioner forankret i familie-kundskab)				
6. klasse		Digitale medier, sprog og grænser: FOMO, gaming og billeddeling (2-4 lektioner forankret i danskfaget.					
7. klasse			Nikotin på hjernen (2-4 lektioner forankret i familie-kundskab)			Fælles for udkolingen – én temadag	Alle de andre gør det (Det kriminalpræventive nævn) – én temadag
8. klasse		Digital adfærd og fællesskaber: deling og virtuel status (2-4 lektioner forankret i danskfaget)		Om alkohol (ca. 6 lektioner forankret i danskfaget)			
9. klasse			Nikotin på sociale medier (2-4 lektioner forankret i dansk- eller samfundsfag)				

Indskoling, 0.-3. klasse

Indskoling: Et fælles fundament – for fællesskaber og forældreskab

Indskoling er ikke blot en overgang til skolen – det er begyndelsen på et liv i fællesskab med andre i en ny arena. I disse første skoleår formes børns forståelse af relationer, normer og tilhørsforhold. Derfor er det i indskoling, vi har en helt særlig mulighed for at styrke de beskyttende faktorer, som senere kan mindske risikoen for mistrivsel, risikoadfærd og kriminalitet.

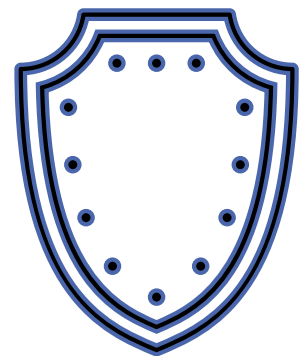
I denne del af inspirationskataloget fokuserer vi særligt på to af de mest dokumenterede beskyttende faktorer:

- **Positive fællesskaber**

Allerede fra skolestart har børn brug for at føle sig som en værdifuld del af et fællesskab. Gode klassefællesskaber, klare sociale rammer og mulighed for at knytte venskaber forebygger ensomhed og udenforskab – og øger følelsen af trivsel og ansvarlighed.

- **Engagerede og tydelige forældre**

Forældreskabets betydning starter ikke først, når unge begynder at gå til fester. Tværtimod. Den kriminalpræventive effekt af tydelige og involverede forældre slår allerede igennem i de tidlige skoleår. Forældre, der deltager aktivt i klassens liv, er med til at skabe fælles normer og sikre, at børn møder forventninger, opbakning og tryghed – trives bedre både hjemme og i skolen.

I indskolingsårene handler det kriminalpræventive arbejde derfor ikke om at tale om rusmidler, vold eller kriminalitet – men om at opbygge de stærke relationer, normer og rammer, som senere gør det lettere for børn at navigere i mere komplekse sociale situationer.

Denne del af kataloget er derfor opbygget ud fra en progression i barnets sociale udvikling, og giver konkrete bud på, hvordan lærere, pædagoger og forældre sammen kan styrke fællesskab og forældreinvolvering i 0.-3. klasse.

0. klasse

Trygge fællesskaber og forældresamarbejde fra skolestart

De første skoleår lægger grundstenene for børns trivsel, læring og sociale udvikling. Børnene begynder at forstå sig selv som en del af et større fællesskab – og derfor er det vigtigt, at vi sætter ind med en opbyggende indsats, der styrker både fællesskaber og forældreinddragelse.

I 0. klasse er det særligt arbejde med forældrefællesskabet og deres møde med skolehjemsamarbejder, der er afgørende for at sikre det gode skolehjemsamarbejde gennem hele skoletiden.

Fokus på to beskyttende faktorer i 0. klasse

Fællesskaber uden mobning	Tæt forældresamarbejde
Gode klassefællesskaber og tidlig samtale om normer, samvær og venskaber styrker børns oplevelse af tryghed og sammenhæng – og forebygger udeforskab.	Når forældre deltager aktivt i klassens sociale liv og opbygger netværk på tværs, skabes en fælles rammesætning, som både børn og voksne kan navigere i. Det øger følelsen af sammenhold og fælles ansvar.

Materialebank i 0. klasse

Det anbefaler vi...

"D' nice at være nice" fra DR: Giver anledning til at tale om trivsel i klasse. Hvordan taler vi til hinanden? Hvad vil det sige at være en god kammerat? Særligt anvendeligt i klassens tid.

<https://www.dr.dk/skole/dansk/indskoling/tema/d-nice-vaere-nice>

Gåprøven (Sikkertrafik.dk). Derudover kan det også i 0. klasse være relevant at arbejde med trafiksikkerhed. Et digitalt materiale målrettet 0. klasse med forløb og samtaleværktøjer, der klæder børn på til at begå sig i trafikken. Kræver login med UniLogin. [Find materialet her](#)

Mere inspiration

Bogen **Fællesskab mod mobning – klassemødet** af Helle Høiby, giver en vejledning i at arbejde systematisk med klassemøder.

I bogen **Er du med mod mobning? – 42 veje til bedre trivsel** kan give inspiration til forskellige venskabsøvelser: fx "girafsprøg", "tillidstegninger" eller "drama mod mobning".

Samarbejde med Sundhedsplejen

Sundhedsplejersken i 0. klasse tilbyder en indskolingsundersøgelse og sundhedssamtale med barn og forældre. Samtalen tager udgangspunkt i et spørgeskema og åbner for dialog om barnets trivsel, sundhed og udvikling.

[Læs mere på silkeborg.dk om sundhedsplejen i skolen](https://www.silkeborg.dk/om-sundhedsplejen-i-skolen)

Tjekliste til læreren

Når du arbejder med klassens trivsel og fællesskab, så husk at få forældrene med:

- ☐ Har jeg informeret forældrene om klassens arbejde med fællesskab og trivsel på forældremødet?
- ☐ Har jeg givet konkrete forslag til, hvordan forældrene kan støtte fællesskabet – fx via Forældrefiduser?
- ☐ Har jeg opfordret forældrene til at skabe kontakt og netværk med hinanden – også uden for skolen?

1. klasse

Fællesskab, venskaber og gode vaner i klassen

I 1. klasse har eleverne så småt fundet sig til rette i skolelivet – og nu gælder det om at styrke de gode relationer i klassen og skabe et fælles sprog om trivsel i mødet med nye lærere i indskolingen. Det handler ikke om store kampagner, men om små, kontinuerlige greb i hverdagen, som kan have stor betydning på sigt.

Hvis I i klassen oplever udfordringer med børnenes digitale adfærd og sociale samvær online – kan I trække på materialet der ellers introduceres på 2. og 3. klasse fra Dit Liv På Nettet.

Fokus på to beskyttende faktorer i 1. klasse:

Fællesskaber uden mobning	Tæt forældresamarbejde
Klassefællesskabet skal næres og styrkes – her er samtaler om samvær, empati og venskaber centrale. Når eleverne oplever, at der er plads til forskellighed og klare rammer for samspil, øges deres trivsel og relationelle kompetencer.	Forældresamarbejdet fra skolestarten skal fastholdes og gerne udbygges. Når forældre har kontakt på tværs og samarbejder om klassens sociale liv, giver det børnene en oplevelse af stabilitet og fællesskab – både i og uden for skolen.

Materialebank – 1. klasse

Det anbefaler vi...

Find inspiration til at arbejde med fællesskabet i **“Klar, parat, kammerat”** fra Red Barnet: Et gratis materiale, der understøtter arbejdet med trivsel, fællesskab og følelser i indskolingen. Materialet er forankret i dansk- eller idrætsfaget.

- Hvad vil det sige at være en god ven?
- Hvordan siger man fra på en god måde?
- Hvordan hjælper vi hinanden i klassen?

Materialet indeholder aktiviteter, dialogkort og små fortællinger, som egner sig til korte sekvenser i klassens tid.

Find det her: [klar-parat-kammerat](#)

Mere inspiration

Det gode klassefællesskab fra Børns Vilkår sætter fokus på klassefællesskabet og er særligt målrettet indskolings elever, der stadig er nye i skolens sociale rammer. Gennem øvelser og samtaler introduceres eleverne til, hvordan man kan skabe trivsel og fællesskab i klassen.

Find det her: <https://bornsvilkar.dk/wp-content/uploads/2022/04/Det-gode-klassefaellesskab-indskoling-final.pdf>

Samarbejde med Sundhedsplejen

Højde- og vægtmåling af alle. Behovssamtaler som opfølgning fra 0. klasse eller efter ønske fra forældre eller lærer.

[Læs mere på silkeborg.dk om sundhedsplejen i skolen](#)

Tjekliste til læreren

Når du arbejder med trivsel og fællesskab i klassen, så husk at:

- ☐ Informere forældrene om, hvad I arbejder med i klassen
- ☐ Give konkrete idéer til, hvordan de kan bidrage
- ☐ Opfordre forældrene til at skabe kontakt på tværs – også uden for skolen

2. klasse

Digitale fællesskaber og tryk onlinekultur

I 2. klasse bliver mange børn for alvor introduceret til digitale fællesskaber – gennem tablets, telefoner og spil. Det betyder, at klassens trivsel ikke kun handler om det fysiske rum, men også om den måde, børnene møder hinanden på skærmen. Her er det vigtigt med et fælles sprog og nogle enkle greb, der styrker både fællesskab og ansvarfølelse – offline og online.

Fokus på to beskyttende faktorer i 2. klasse:

Fællesskaber uden mobning	Tæt forældresamarbejde
Børn bruger stadig mere tid online, og derfor bør klassens fællesskab udvides til også at omfatte deres digitale liv. Samtaler om tone, grænser og empati er med til at skabe tryghed og respekt – også på nettet.	Når forældre taler sammen om børnenes digitale vaner og hjælper hinanden med rammesætning, bliver det lettere for alle at navigere i en digital hverdag. Det styrker oplevelsen af fælles ansvar og sammenhæng mellem skole og hjem.

Materialebank – 2. klasse

Det anbefaler vi...

I Silkeborg Kommune har vi adgang til Center for Digital Pædagogiks materiale **Dit liv på Nettet**, der introduceres første gang i 2. klasse og siden anvendes igen i 4., 6. og 8. klasse. På den måde sikrer vi genkendelighed i arbejdet med at mindske risikoadfærd online.

Modulet lever op til Fælles Mål for faget dansk efter 2. klassetrin og de hertil hørende færdigheds- og vidensmål omhandlende it og kommunikation.

Dit liv på nettet (Center for Digital Pædagogik)

Et komplet forløb om digital trivsel og onlinekultur, som introducerer børnene for:

- God skærmb brug og sociale elementer i medier
- Ansigtsløs kommunikation: Emojis og likes
- Notifikationer, skærmtid og grænsesætning
- Privatliv og sikkerhed online: Hvad må man dele, og hvordan siger man fra?

Forløbet understøtter færdigheds- og vidensmål i dansk og indeholder både aktiviteter, film, samtalekort og forældreinformation.

Find det her: <https://cfdp.dk/dlpn-page/min-kommune/?kommune=27551>

Mangler du login? Kontakt SSP-konsulenten.

Mere inspiration

ON: ON (Onlineindsatsen) har udviklet et lærerrettet materiale, som supplerer *Dit liv på nettet* med baggrundsviden, konkrete råd og pædagogiske greb. Det styrker dig som underviser i arbejdet med digital trivsel og risikoadfærd online.

Find det her: <https://on-undervisning.dk/>

Børns Vilkårs Skoletjeneste: Tilbyder oplæg og trivselsforløb i hele Danmark – til skolebørn, forældre og professionelle. I trivselsforløbet inddrages både børn, forældre og lærere i arbejdet mod mobning og for trivsel.

Find det her: <https://bornsvilkar.dk/oplaeg-og-workshops/>

Red Barnet: Venner på Nettet: Er der yderligere behov for at arbejde med fællesskaber online, kan I også anvende materialet fra Red Barnet: Venner På Nettet.

Find det her: <https://skole.redbarnet.dk/materialer/venner-paa-nettet/>

For mere viden om børn og unges online adfærd – se <https://ssp.silkeborg.dk/> under fanen fagpersoner.

Samarbejde med Sundhedsplejen

Forældre kan henvende sig ved behov.

[Læs mere på silkeborg.dk om sundhedsplejen i skolen](#)

Tjekliste til læreren

- ☐ Har vi introduceret forældrene til klassens arbejde med digital trivsel og kommunikation?
- ☐ Har vi givet forslag til, hvordan forældrene kan støtte fællesskab og digital adfærd hjemme?
- ☐ Har vi opfordret til en fælles ramme for skærmtid og netetik i klassen?

3. klasse

Styrkede fællesskaber og sociale kompetence

I 3. klasse begynder mange elever at navigere mere selvstændigt i gruppedynamikker og sociale sammenhænge. De kan mærke mere til klikedannelser, loyalitet, konflikter – og deres egen rolle i det hele. Det er et godt tidspunkt at arbejde med trivsel gennem samtaler om identitet, venskaber og gode fællesskaber.

Fokus på to beskyttende faktorer i 3. klasse

Fællesskaber uden mobning	Tæt forældresamarbejde
Når elever arbejder med, hvad det vil sige at være en god klassekammerat – og hvordan man håndterer konflikter – styrkes både samhørigheden og den enkeltes tryghed.	Fortsæt den tidlige kontakt mellem skole og hjem. I denne alder har børn have brug for støtte hjemmefra i at forstå og navigere i de sociale relationer i skolen.

Materialebank – 3. klasse

Det anbefaler vi...

Dig, mig, fælles leg – Red Barnet (kan også anvendes i 4.-6. klasse)

Vi anbefaler, at I arbejder med det trivselsfremmende materiale med konkrete lege og øvelser, der styrker relationerne i klassen fra Red Barnet. Gennem leg skabes en fælles platform, hvor eleverne får mulighed for at mødes på nye måder og opbygge tryghed og samhørighed. Materialet understøtter klassens sociale liv og bidrager til at forebygge eksklusion og udenforskab. Materialet er forankret i dansk- eller idrætsfaget.

Find det her: <https://skole.redbarnet.dk/materialer/dig-mig-faelles-i-leg/>

Mere inspiration

Dit liv – dit valg: Et refleksionsforløb fra DKR

Hvis der i klassen er et behov for at arbejde yderligere med elevernes fællesskab og selvværd i fællesskabet, kan materialet *Dit liv – dit valg: Et refleksionsforløb fra DKR* om identitet og selvværd, være relevant. Eleverne arbejder med spørgsmål som: Hvem er jeg – og hvem vil jeg gerne være? Hvad gør mig glad? Hvordan påvirker mine valg andre? Materialet indeholder øvelser om drømme, familie, karaktertræk og sociale roller.

Find det på: <https://dkr.dk/materialer/tidlig-forebyggelse/dit-liv-dit-valg>.

Samarbejde med Sundhedsplejen

Forældre kan henvende sig ved behov.

[Læs mere på silkeborg.dk om sundhedsplejen i skolen](https://www.silkeborg.dk/om-sundhedsplejen-i-skolen)

Tjekliste til læreren

- ☐ Har vi talt med forældrene om de dynamikker, der opstår i gruppen og blandt venner?
- ☐ Har vi givet forslag til, hvordan man som forælder kan støtte fællesskabet?
- ☐ Har vi tydeliggjort, hvordan vi i klassen arbejder med konflikter og trivsel?

Mellemtrin, 4.-6. klasse

Mellemtrin: En styrket retning – for identitet, fællesskab og ansvar

Mellemtrinet markerer et vigtigt skifte i børns skoleliv. Her begynder de sociale spilleregler at få større betydning, relationer uden for hjemmet bliver vigtigere – og børnene orienterer sig i stigende grad mod hinanden. Det er også her, nogle af de første tegn på mistrivsel, eksklusion eller risikoadfærd kan opstå. Derfor er det i disse år særligt vigtigt at styrke de *beskyttende faktorer*, der kan ruste børnene til det næste skridt i deres udvikling.

I denne del af inspirationskataloget fokuserer vi særligt på to centrale beskyttende faktorer:

- **Styrkede fællesskaber og tilhørsforhold**

Når børn oplever, at de hører til – både i klassen, i fritiden og online – øges deres trivsel og modstandskraft. Fællesskaber, hvor forskellighed er en styrke, og hvor der er tydelige normer for samvær, giver børnene en tryk base at udvikle sig fra. Det forebygger ensomhed, marginalisering og tilknytning til usunde grupper. Dette gælder ikke kun fællesskabet i skolen, men også muligheden for at understøtte børnenes aktive deltagelse i *organiserede fritidsfællesskaber* (eksempelvis i foreningslivet), som anerkendes som en central beskyttende faktor.

- **Oplevelse af værdi og handlekraft**

Børn på mellemtrinnet har brug for at mærke, at de har noget at bidrage med. Når de møder voksne, der ser deres styrker og giver dem plads til at lykkes, styrker det både selvværd og motivation. Det handler ikke om præstation – men om anerkendelse, mestring og følelsen af at kunne gøre en forskel.

I mellemtrinsårene handler det kriminalpræventive arbejde derfor ikke kun om at *afværge problemer*, men om at *opbygge potentialer* – og understøtte elevernes udvikling af empati, sociale kompetencer og ansvarsfølelse.

Denne del af kataloget følger en progression fra 4. til 6. klasse og giver konkrete forslag til, hvordan vi i undervisningen og i skole-hjem-samarbejdet kan styrke de fællesskaber og kompetencer, som beskytter børn – også i overgangen til udskolingen.

På mellemtrinet arbejder vi bl.a. videre med materialet fra Dit Liv på Nettet og introducerer Sundhedsstyrelsens materiale, der sætter fokus på børn og unges brug af nikotinprodukter.

4. klasse

Når fællesskaber rykker sig

I 3. klasse arbejdede vi med venskaber, relationer og det spirende selvbillede – både i klassen og online. I 4. klasse fortsætter det arbejde, men i nye former: Eleverne begynder nu for alvor at bevæge sig mere frit i digitale fællesskaber, og det fysiske klassefællesskab påvirkes i højere grad af det, der sker på skærmen.

Derfor er der fortsat brug for tydelige rammer og fælles sprog – både når vi arbejder med sociale normer, og når vi taler om digital adfærd og trivsel. Det handler ikke om at kontrollere børns digitale liv, men om at give dem redskaber til at forstå sig selv og hinanden – uanset om relationen udfolder sig i skolegården eller i en klassechat.

Fokus på to beskyttende faktorer i 4. klasse:

Fællesskaber uden mobning	Tæt forældresamarbejde
Når gruppedynamikkerne bliver mere tydelige, er det vigtigt at arbejde med inklusion, grænser og respekt – både online og offline. Trygge fællesskaber er en stærk beskyttende faktor mod både udenforskab og risikoadfærd.	Forældre spiller fortsat en afgørende rolle – særligt når det gælder digitale vaner og klassefællesskabet uden for skoletiden. Det gælder bl.a. også om at sikre forældrenes viden om værdien af, at deres børn indgår i organiserede fritidsfællesskaber. Ved at støtte op om tydelige normer og dialog skaber de tryghed og kontinuitet i børnenes hverdag.

Materialebank – 4. klasse

Det anbefaler vi...

Dit liv på nettet - Center for Digital Pædagogik

Dette modul bygger videre på det arbejde, eleverne kender fra 2. klasse. Fokus flyttes nu til klassechats, sprogbrug og digitale konflikter.

Modulet indeholder aktiviteter, film og samtalekort til undervisningen – og opfylder færdigheds- og vidensmål i dansk.

Modulet lever op til de forenklede Fælles Mål for faget dansk efter 4. klassetrin og de hertil hørende færdigheds- og vidensmål omhandlende it og kommunikation.

Eleverne arbejder med:

- Sociale medier, spil og klassechats
- Skærmvaner, søvn og notifikationer
- Konflikter og misforståelser online
- Billeder, videoer og digitale fodspor

Find det her: [Dit liv på nettet – modul 4](#)

Kontakt SSP-konsulenten, hvis du mangler login.

Mere inspiration

ON –Center for Digital Pædagogik

ON (Onlineindsatsen) har udviklet et lærerrettet materiale, som supplerer *Dit liv på nettet* med baggrundsviden, konkrete råd og pædagogiske greb. Det styrker dig som underviser i arbejdet med digital trivsel og risikoadfærd online.

Materialet indeholder:

- Pædagogiske metoder til arbejdet med sårbare og risikofyldte onlinefællesskaber
- Baggrundsviden om digitale miljøer, sprog og platforme
- Refleksionsspørgsmål og anbefalinger til undervisningen

Du finder materialet her: <https://on-undervisning.dk/>

Mobningens ABC – Red Barnet: Et undervisningsmateriale målrettet mellemtrinnet, som sætter fokus på, hvad mobning er, og hvordan man arbejder med det i fællesskab.

Indeholder: Faglige tekster (v. Helle Rabøl Hansen), Fire noveller (v. Renée Toft Simonsen) med opgaver, Kortfilmen *Udfordringen* i fire dele – om grænser og gruppepres. Find det på: [Mobningens ABC](#)

Samarbejde med Sundhedsplejen

Undersøgelse og samtale med barnet.

[Læs mere på silkeborg.dk om sundhedsplejen i skolen](#)

Tjekliste til læreren

Når I arbejder med trivsel og digital kultur i klassen, så husk at forældrene er en vigtig medspiller:

- ☐ Har vi informeret forældrene om klassens arbejde med digital trivsel og sprogbrug i fx klassechats?
- ☐ Har vi givet forslag til, hvordan forældrene kan tale med deres børn om sprog, grænser og digital adfærd?
- ☐ Har vi opfordret forældrene til at koordinere og understøtte børnenes deltagelse i positive organiserede fritidsfællesskaber uden for skoletiden (f.eks. i foreningslivet)?

5. klasse

Mangfoldige fællesskaber og klassens kultur

I 5. klasse begynder klassedynamikkerne for alvor at tage form. Grupper opstår og udfordres, og eleverne navigerer i stigende grad i sociale roller og forventninger – både i og uden for skolen. Det gør arbejdet med klassens fællesskab endnu vigtigere: Hvordan skaber vi plads til forskellighed, styrker fællesskabet og sætter ord på vores samspil?

Samtidig er det også her, at nogle børn begynder at stifte bekendtskab med nikotinprodukter som vapes og nikotinposer – enten via nettet, i reklamer eller blandt ældre søskende. Derfor sætter vi nu tidligere ind med en forebyggende indsats, der styrker elevernes modstandskraft gennem positive fællesskaber og samtaler om sundhed og sociale normer.

Fokus på to beskyttende faktorer i 5. klasse:

Fællesskaber uden mobning	Tæt forældresamarbejde
Når vi arbejder med mangfoldige fællesskaber, styrker vi elevernes forståelse for hinandens forskelligheder og reducerer risikoen for eksklusion, mobning og fastlåste roller. Herunder også en fokuseret interesse for elevernes deltagelse i organiserede fritidsfællesskaber.	Et fælles sprog om trivsel, rettigheder og ansvar – både i klassen og online – gør det lettere for eleverne at sætte grænser, sige fra og forstå hinandens perspektiver.

Materialebank – 5. klasse

Det anbefaler vi...

Fællesskab på hjernen - Sundhedsstyrelsen

Et undervisningsforløb, der har til formål at styrke klassens fællesskab og forebygge brug af tobak og nikotin. Eleverne arbejder med sociale normer, gruppepres, grænser og trivsel – med fokus på, hvordan stærke fællesskaber kan beskytte mod risikoadfærd.

Undervisningsmaterialerne er særligt velegnede til samfundsfagets vidensområde vedrørende socialisering samt emnet sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab.

Forløbet er oplagt i 5. klasse, men kan også anvendes i 6. eller 7. klasse.

Find materialet her: [sst.dk – Fællesskab på hjernen](https://sst.dk/faellesskab-pa-hjernen)

Mere information

Klassekabal (Filmcentralen). En dokumentarserie i seks korte afsnit om livet i en rigtig 5.-6. klasse. Filmene sætter fokus på alt fra lejrskoler og kærester til konflikter og klikker – og lægger op til åbne samtaler om det, der foregår under overfladen i mange klasser.

Bruges i fag som dansk, kristendom og sundhedsundervisning. [Klassekabal – undervisningsmateriale](#)

At tale, tænke og tro (Red Barnet). Et undervisningsmateriale til mellemtrinnet, hvor eleverne lærer om deres rettigheder til at tænke frit, tro hvad de vil – og udtrykke deres mening med respekt. Styrker refleksion, demokratisk deltagelse og forståelse for hinandens forskelligheder.

<https://skole.redbarnet.dk/materialer/at-tale-tænke-og-tro/>

Fællesskaber, forskellighed og fritidsliv – en beskyttende kombination

Et mangfoldigt og inkluderende fællesskab i klassen er en af de stærkeste beskyttende faktorer i det kriminalpræventive arbejde. Når elever oplever, at der er plads til forskellighed, og at de hører til, styrkes både empati, trivsel og sociale relationer.

Undervisning i trivsel og rettigheder handler ikke kun om regler – men om at skabe en klassekultur, hvor alle kan føle sig trygge og respekterede. Det reducerer risikoen for mobning, udenforskab og mistrivsel.

Fritidslivet spiller her en afgørende rolle. Deltagelse i organiserede fritidsaktiviteter – som sport, klub eller spejder – skaber adgang til nye fællesskaber, sunde rollemodeller og vigtige voksenkontakter uden for skolen. Derfor er det vigtigt at støtte elever i at finde vej til lokale foreninger og fritidstilbud, hvor de kan udvikle sig og finde tilhør.

Samarbejde med Sundhedsplejen

Forældre kan henvende sig ved behov.

[Læs mere på silkeborg.dk om sundhedsplejen i skolen](#)

Tjekliste til læreren

- ☐ Har vi informeret forældre om de temaer, vi arbejder med i klassen – fx fællesskab, normer og digitale vaner?
- ☐ Har vi skabt rum for dialog blandt forældre – fx om grænser for skærmb brug, nikotinprodukter og sociale aftaler uden for skoletiden?
- ☐ Har vi tydeliggjort, hvordan forældrenes engagement er med til at styrke klassens fællesskab og beskytte børnene mod risikoadfærd?

6. klasse

Digital ansvarlighed og fællesskaber med plads til forskellighed

I 6. klasse udvikler eleverne en øget bevidsthed om sig selv og hinanden – og de navigerer i fællesskaber, både fysisk og digitalt, med mere autonomi end tidligere. Det stiller nye krav til både sociale færdigheder og refleksion over digitale valg. Her skal der fortsat arbejdes med at styrke det forebyggende fællesskab – og samtidig åbnes for emner som digital mobning, ansvar og retten til forskellighed.

Fokus på to beskyttende faktorer i 6. klasse:

Fællesskaber med plads til forskellighed	Digital ansvarlighed
Eleverne skal opleve, at de både kan være en del af fællesskabet og samtidig være sig selv. Når mangfoldighed bliver en styrke, og forskellighed ikke fører til udenforskab, skabes tryghed og samhørighed.	Digital adfærd er en del af hverdagen – og også en del af det kriminalpræventive arbejde. Når eleverne lærer at forholde sig kritisk til sprog, billeder og delinger online, forebygger vi grænseoverskridelser og mistrivsel.

Materialebank – 6. klasse

Det anbefaler vi

Dit liv på nettet – Center for Digital Pædagogik

På 6. årgang arbejder vi videre med materialet *Dit Liv på Nettet*, som eleverne senest stiftede bekendtskab med i 2. klasse og 4. klasse. Dengang handlede det primært om digitale fællesskaber, skærmvaner og privatliv – og nu dykker vi endnu mere ned i de sociale og etiske aspekter af det digitale liv.

Modulet lever op til Fælles Mål for faget dansk efter 6. klassetrin og de hertil hørende færdigheds- og vidensmål omhandlende it og kommunikation.

I 6. klasse er der særligt fokus på:

- **Sprog og digital mobning** – hvordan vi taler til hinanden online, og hvordan vi handler, når tonen bliver hård
- **Billed- og videodeling** – hvad vi må dele, og hvordan vi respekterer hinandens grænser
- **Digitale fodspor og anonymitet** – hvordan vi beskytter os selv og forstår konsekvenserne af vores færden online

Materialet skaber rum for refleksion, samtale og konkret viden – og det giver både lærere og elever et fælles grundlag for at tale om de dilemmaer, der fylder mere og mere i de unges digitale liv.

Find det her: [Dit liv på nettet – Silkeborg Kommune](#)

Mere inspiration...

ON's videofortællinger – til refleksion og fordybelse

Som et stærkt supplement til *Dit Liv på Nettet* kan du inddrage ON's videofortællinger og undervisningsmateriale. Materialet er særligt velegnet, når du vil: Gå i dybden med elevernes egne oplevelser og perspektiver, skabe rum for åben samtale og refleksion i klassen, styrke empati, moralsk stillingtagen og fælles normer. Materialet kan med fordel bruges som selvstændige temaforløb eller som opfølgning på *Dit Liv på Nettet*. <https://on-skole.dk/uv-materialer>

Red Barnet – Tilgængelig døgnnet rundt

Et undervisningsmateriale, der hjælper eleverne med at reflektere over deres digitale liv og balancen mellem online og offline tid. Øvelserne lægger op til samtaler med forældre om digitale vaner og tilgængelighed. <https://skole.redbarnet.dk/materialer/tilgaengelig-dognet-rundt/>

Samarbejde med Sundhedsplejen

Mulighed for synsprøve. Forældre kan henvende sig ved behov.

[Læs mere på silkeborg.dk om sundhedsplejen i skolen](#)

Tjekliste til læreren

Når I arbejder med digital trivsel og fællesskab i 6. klasse, så husk at få forældrene med:

- ☐ Har vi informeret forældrene om klassens arbejde med digital adfærd og trivsel?
- ☐ Har vi givet konkrete forslag til, hvordan de kan støtte deres barn i balancen mellem online og offline liv?
- ☐ Har vi opfordret til en fælles klassesnak om forventninger til digitale medier, sprog og billeddeling?

Udskoling, 7.-9. klasse

Udskolingen markerer et afgørende skifte i elevernes skolegang og liv. Nogle møder nye lærere, og flere samles på nye skoler – ofte fra mindre skoler med forskellige erfaringer. Det er en god anledning til at kigge tilbage i dette katalog og bygge videre på de indsatser, eleverne tidligere har arbejdet med. Eleverne kan være nysgerrige sammen med både nye og tidligere lærere: Hvad har vi talt om før? Og hvordan spiller det ind i det, vi arbejder med nu?

I udskolingen står eleverne med det ene ben i barndommen og det andet i ungdomslivet. De orienterer sig mod fællesskaber, samfund, identitet og mening – og deres sociale verden bliver både større og mere kompleks. Det kalder på et kriminalpræventivt fokus, der styrker deres handlekraft og modstandskraft – uden at moralisere eller kontrollere.

Vi lægger i denne fase særlig vægt på to centrale beskyttende faktorer:

- **Tilhørsforhold og positive fællesskaber**

Når unge oplever at høre til i et fællesskab, der rummer forskellighed og har tydelige normer, forebygger vi marginalisering, mobning og tilknytning til usunde grupper. Et stærkt fællesskab er samtidig det bedste værn mod tidlig debut i alkohol- og nikotinbrug, som bliver mere aktuelt i denne fase af skolelivet. Herunder bliver det også i udskolingen muligt for eleverne at få sig et fritidsjob, som en alternativ arena for at opleve positivt tilhør og som fungerer stærkt kriminalpræventivt. En værdi som kan understøttes i mødet med de unge.

- **Oplevelse af indflydelse og demokratisk deltagelse**

Når elever oplever, at deres stemme bliver hørt – i klassen, i fritiden og i samfundet – styrker det både ansvarsfølelse og tillid til egne handlemuligheder. Det er en vigtig del af både dannelse og kriminalpræventivt arbejde.

I udskolingen kan der også begynde at opstå nye online fællesskaber, og de kan begynde at spille en større rolle – med egne normer, sociale hierarkier og mulighed for udenforskab. Det stiller nye krav til undervisningen i digitale grænser og social forståelse.

Det kriminalpræventive arbejde i udskolingen skal ruste de unge til at træffe reflekterede valg og navigere i en kompleks virkelighed – både digitalt og analogt, individuelt og i fællesskab. I denne del af kataloget finder I konkrete forslag til, hvordan I i 7.-9. klasse kan arbejde med trivsel, ansvar, grænser og medborgerskab – både i undervisningen og i samarbejdet med forældrene.

For skoler, der deltager i Fælles om Børne- og Ungelivet

Flere skoler i Silkeborg Kommune deltager i Fælles om Børne- og Ungelivet, hvor lokale data om alkoholkultur, nikotinbrug, flertalsmisforståelser, fritidsliv og forældrenes rammesætning giver værdifuld indsigt i elevernes liv og gode forudsætninger for at arbejde med fællesskab, forældreskab og fritidsliv som beskyttende faktorer. Det skaber mulighed for at prioritere og målrette indsatsen – fx med særlig vægt på fællesskaber, festkultur eller digitale grænser.

SSP-konsulenten kan hjælpe med at omsætte data til praksis og pege på relevant materiale til jeres elever.

Skolerne i Fælles om Børne- og Ungelivet deltager desuden i temadagen Vores Ungeliv – en hel dag for alle udskolingselever med fokus på fællesskab, grænser og flertalsmisforståelser. Temadagen følges op af et fælles forældremøde for 7.-8. årgang (evt. også 9. årgang), hvor forældre inddrages i dialogen om normer, forventninger og fællesskabets betydning.

7. klasse

Social pejling og fællesskabets styrke i nye sociale dynamikker

I 7. klasse træder eleverne for alvor ind i udskolingen – ofte med nye lærere og klassesammensætninger. De sociale spilleregler ændrer sig, og behovet for at høre til i fællesskabet bliver tydeligere. Det kan give grobund for stærke positive fællesskaber – men også for gruppepres og risikoadfærd. I denne fase har eleverne stor opmærksomhed på, hvad "de andre" gør, og de handler ofte ud fra forestillinger snarere end fakta.

Derfor er det vigtigt at arbejde med at styrke fællesskabet og fremme en realistisk forståelse af andres adfærd – både for at forebygge rygning, alkohol og andre risikohandlinger og for at øge refleksionen om egne valg.

Fokus på to beskyttende faktorer i 7. klasse:

Realistisk social pejling og normkritik	Styrkede fællesskaber og ansvar i klassen
Unge risikerer at handle ud fra fejlopfattelser om, hvad der er normalt i gruppen – såkaldte flertalsmisforståelser. Når vi arbejder med social pejling, gør vi eleverne bedre i stand til at skelne mellem fakta og antagelser og til at tage reflekterede beslutninger og opbygger samtidig fællesskabet som beskyttende faktor.	Trygge fællesskaber forebygger negativ gruppedynamik og udenforskab. Når eleverne lærer at tage medansvar for tonen, trivslen og forskelligheden i fællesskabet, øges både samhørighed og modstandskraft.

Materialebank – 7. klasse

Det anbefaler vi

Er din skole med i Fælles om Børne- og Ungelivet?

Hvis ja, afvikles den fælles temadag for hele udskolingen, der er udarbejdet på baggrund af lokale data om elevernes alkoholkultur, brug af nikotin, fritidsliv og sociale dynamikker. Temadagen fokuserer på at styrke fællesskabet som beskyttende faktor og nedbryde flertalsmisforståelser – og følges op af et forældremøde for at sikre sammenhæng og fælles retning. Data kan med fordel anvendes i sammenhæng med brugen af den materiale vi ellers anbefaler i dette katalog for udskolingen.

**FÆLLES OM BØRNE-
OG UNGELIVET**

Hvis ikke skolen er med, anbefaler vi:

"Alle de andre gør det" – social pejling i praksis

Materialet hjælper eleverne med at få øje på sociale overdrivelser – fx at "alle drikker", "alle ryger" eller "alle gør noget forkert". Det er baseret på Ringstedprojektet og har dokumenteret effekt på at mindske risikoadfærd. Forløbet består af en temadag med tilhørende lærervejledning og kopiark, hvor eleverne arbejder med deres egne forestillinger og virkelighedens tal.

<https://dkr.dk/materialer/tidlig-forebyggelse/alle-de-andre-goer-det>

Nikotin på hjernen

Dette undervisningsmateriale bygger videre på Fællesskaber på hjernen fra 5. klasse og sætter fokus på nikotins rolle i sociale sammenhænge. Eleverne inviteres til at reflektere over afhængighed, gruppepres og egne grænser. Øvelserne er særligt målrettet samfundsfag og sundheds- og seksualundervisning.

Materialet anbefales i 7. klasse, hvor nye klassedynamikker og behovet for fælles rammer typisk opstår. Tilgå materialet her: <https://www.sst.dk/da/Undervisningsmaterialer-om-tobak-og-nikotin/Nikotin-p%C3%A5-hjernen>.

Øvelserne er særligt velegnede til samfundsfagets vidensområde vedrørende socialisering samt emnet sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab.

OBS: Ønsker du mere viden om nikotin, så se SSP Silkeborgs oversigt om nikotin for fagpersoner, se: <https://ssp.silkeborg.dk/for-ssp-fagpersoner/elever-og-rusmidler/elever-og-nikotinprodukter>

Mere inspiration...

UngSilkeborg – Velkommen i overbygningen

Et praksisnært forløb, der hjælper eleverne med overgangen til udskolingen. Fokus er på gode vaner, trivsel og et stabilt læringsmiljø.

Målgruppe: 7. årgang • Pris: 750 kr. • Varighed: 4 lektioner

<https://ungsilkeborg.dk/index.php?open=3336>

UngSilkeborg – De 7 karaktertræk

Et forløb med afsæt i positiv psykologi, der styrker elevernes faglige og sociale udvikling. Eleverne får et fælles sprog for, hvordan de kan være en god version af sig selv i skolen.

Målgruppe: 7. årgang • Pris: 750 kr. • Varighed: 4 lektioner

<https://ungsilkeborg.dk/index.php?open=3337>

Røgfri Fremtid – danskfagligt forløb om nikotin (Kræftens Bekæmpelse)

Et undervisningsmateriale med artikler, noveller, film og podcasts, som giver viden og handlekompetence i forhold til nikotin. Det er målrettet danskfaget og kan anvendes i hele udskolingen.

<https://www.cancer.dk/roegfri-fremtid/undervisningsmateriale/>

Larm-materialet – fra LGBT+ Danmark

Oplever I i klassen, at det er svært for eleverne at håndtere forskelle ift. køn og seksualitet, kan I anvende materialer fra LGBT+ Danmark. Det er vigtigt at arbejde med den demokratiske dannelse, bl.a. ift. at reducere risici for f.eks. online radikalisering. Materialet kan bruges inden for kompetenceområdet køn, krop og seksualitet for det obligatoriske fag 'sundheds- og seksualitetsundervisning og familiekundskab' (SSF), og møder desuden fagområder indenfor dansk, samfundsfag, historie, kristendomskundskab samt de æstetiske valgfag filmkundskab, it og medier, håndværk og design.

<https://lgbt.dk/til-laerere/>

Red Barnet – Sammen i klassen

Et trivselsforløb, hvor eleverne gennem legende og inkluderende øvelser arbejder med fællesskabet i klassen. Øvelserne skaber et fælles bånd, hvor de ydre rammer træder i baggrunden, og nærhed og trivsel kan vokse frem.

Velegnet som forløb i starten af skoleåret – eller når nye dynamikker kalder på styrket fællesskab.

<https://skole.redbarnet.dk/materialer/sammen-i-klassen/>

Sundhedshuset – Silkeborg Kommune

Nikotinfrit ungeliv – samtaler og oplæg

- Samtaler med ungerådgiver om nikotin – hvis den unge ønsker at stoppe
- Klasselivsoplæg om flertalsmisforståelser og fællesskabets betydning
- Opfølgende forældrebrev

Kontakt: Sissel Grøn, ungerådgiver

2120 6938 · sgls@silkeborg.dk

<https://nikotinfriung.dk/>

Samarbejde med Sundhedsplejen

Forældre kan henvende sig ved behov.

[Læs mere på silkeborg.dk om sundhedsplejen i skolen](#)

Tjekliste til læreren

I udskolingens sker der ofte nye classesammensætninger – og det betyder også, at forældrenetværket skal genopbygges. Brug forældremøder og den løbende kontakt til at involvere forældrene i arbejdet med trivsel, normer og digital adfærd.

- ☐ Har vi inddraget forældre i klassens arbejde med gruppepres, trivsel og digital adfærd?
- ☐ Har vi givet mulighed for nye forældre aftaler, fx omkring festkultur, nikotin og ansvar for hinandens børn?
- ☐ Har vi orienteret forældre om temadage eller undervisningsforløb, så dialogen kan fortsætte hjemme?

8. klasse

Digital refleksion og kritisk stillingtagen i ungdomslivets grænseland

I 8. klasse er eleverne midt i udskolingen. Det er en fase, hvor identitet, relationer og fællesskab spiller en stadig større rolle – både offline og online. Digitale fællesskaber fylder meget, og eleverne begynder at tage mere aktiv stilling til deres rolle i gruppen og i samfundet. Samtidig kan flere begynde at eksperimentere med alkohol – og gruppepres og sociale forventninger kan blive mere udtalte.

Det kriminalpræventive arbejde i 8. klasse skal understøtte elevernes evne til at forholde sig reflekteret til både digital adfærd, sociale dynamikker og risikoadfærd.

Fokus på to beskyttende faktorer i 8. klasse

Kritisk digital dannelse	Social refleksion og modstandskraft
Når eleverne bliver bevidste om, hvordan digitale teknologier påvirker dem – og får viden om anonymitet, sociale valutaer og normer online – styrkes deres handlekompetence og evne til at navigere i digitale fællesskaber med omtanke.	Gruppepres og sociale forventninger – fx ift. alkohol – kan præge hverdagen. Når eleverne forstår mekanismerne bag, og lærer at stå ved egne valg, kan det forebygge risikoadfærd og støtte sunde fællesskaber.

Fritidsjob som beskyttende faktor

Et fritidsjob kan være en stærk beskyttende faktor i unges liv. Når unge får mulighed for at indgå i en arbejdsplads, oplever de ofte øget selvværd, ansvarsfølelse og tilhørsforhold til nye fællesskaber. Samtidig giver et fritidsjob praktiske kompetencer, som kan styrke skolemotivation og give pejlemærker for fremtiden.

Forskning viser, at unge med fritidsjob har lavere risiko for at ende i risikoadfærd og kriminalitet og er bl.a. eksplicit fremhævet i Bandepakke IV. Jobbet fungerer som et fast holdepunkt og en meningsfuld ramme uden for skolen og hjemmet. Især for unge i udsatte positioner kan fritidsjobbet være et vendepunkt, der åbner nye muligheder og giver troen på egne evner.

Som fagperson kan du være opmærksom på elever, der kunne have gavn af et fritidsjob – og støtte dem i at finde et. Det kan være gennem kontakt til lokale virksomheder, kommunale fritidsjobordninger eller ved at inspirere gennem undervisningen.

Materialebank – 8. klasse

Det anbefaler vi

Dit Liv på Nettet – Center for digital pædagogik

Dette modul bygger videre på det arbejde med digital adfærd og ansvarlighed, som eleverne mødte i 6. klasse – hvor fokus var på sprog, mobning og billeddeling. Nu, i 8. klasse, udvides perspektivet, og eleverne arbejder mere selvstændigt og kritisk med, hvordan digitale fællesskaber former identitet, status og sociale dynamikker.

De centrale temaer er:

- Sociale medier og spil – og forestillingerne om, hvordan “man skal være” online
- FOMO og fællesskaber – om eksklusion, fastholdelsesmekanismer og det gode digitale fællesskab
- Deling, samtykke og lovgivning – med skærpet fokus på grænser, rettigheder og konsekvenser
- Virtuel valuta – om likes, følgere og den sociale betydning heraf

Materialet er udviklet af Center for Digital Pædagogik og lever op til Fælles Mål for dansk i 9. klasse, især inden for kommunikationsetik og digitale teknologiers betydning for fællesskab og identitet.

Find det her: <https://cfdp.dk/dlpn-page/dlpn-modul-8-klasse/?kommune=27551>

Alkoholkultur og kritisk refleksion – 'Om alkohol', Kræftens Bekæmpelse

Forløbet består af tre kapitler, svarende til tre dobbeltmoduler – eller en hel temadag. Det er velegnet til danskfaget og kan opgives til eksamen.

Eleverne arbejder med:

- Fakta og holdninger til alkohol
- Sociale normer og gruppepres
- Markedsføring og alkohol i kulturen

Find det her: [Om alkohol – Fuld af liv](#)

Vil du gerne vide mere om alkohol i SSP-samarbejdet, så find information på SSP-Silkeborgs side på [indsæt link].

Mere inspiration...

UngSilkeborg – Motivation og selvværd

Et engagerende temaforløb, der styrker elevernes bevidsthed om motivation, selvværd og deres egen rolle i skolen. Fokus på konkrete redskaber til at fastholde trivsel og engagement i udskolingen.

Målgruppe: 8. årgang • Pris: 750 kr. • Varighed: 4 lektioner

<https://ungsilkeborg.dk/index.php?open=3340>

Se desuden materialet opgivet under "Mere inspiration... 7. klasse", hvor meget af materialet også er relevant på 8. årgang.

Oplever I udfordringer med *elevers pengespil*, har **Spillemyndigheden** undervisningsmaterialet "Styr på Spillet", der består af fire forskellige lektioner med en varighed på ca. 90 minutter til folkeskolens ældste klasser på 7.-10. klassetrin. Formålet med indholdet er både at lade de unge komme til orde med deres egne erfaringer og syn på pengespil og få sat gang i en samtale om, at pengespil kan give problemer. Se: <https://www.styrpaaspillet.dk/undervisningsmateriale>.

Samarbejde med Sundhedsplejen

Udskolingssamtale og undersøgelse.

[Læs mere på *silkeborg.dk* om sundhedsplejen i skolen](#)

Tjekliste til læreren

- ☐ Har vi informeret forældrene om klassens arbejde med digital trivsel og alkohol?
- ☐ Har vi opfordret til fælles forældrebeskeder eller møder om sociale aftaler og grænser?
- ☐ Har vi inviteret forældrene til at tage del i elevernes fritidsliv og opfordret dem til at understøtte deres barns vej mod et fritidsjob?

9. klasse

Afslutning, overgange og ansvar

I 9. klasse nærmer eleverne sig afslutningen på folkeskolen – med eksaminer, sidste skoledag og afklaringen af deres næste skridt. Mange bliver myndige i løbet af året, og med overgangen til ungdomsuddannelser følger også større selvstændighed og ansvar. Det er en tid præget af både spænding og sårbarhed – og dermed også en vigtig periode for det forebyggende arbejde. Derfor er det afgørende at arbejde med temaer som grænser, ansvar, digitale fællesskaber og beslutninger, der har betydning for deres fremtid.

Fokus på to beskyttende faktorer i 9. klasse

Digital livsmestring og ansvarlighed	Trykke fællesskaber og forberedelse på næste skridt
Eleverne bruger sociale medier som en integreret del af deres hverdag – og det er her, mange sociale dynamikker udspiller sig. At lære at agere ansvarligt digitalt og tage vare på både egne og andres grænser er en vigtig kompetence i overgangen til voksenlivet.	Ved at understøtte elevernes trivsel og sociale fællesskaber i afslutningen af deres skoletid – og samtidig arbejde med deres forventninger og bekymringer for fremtiden – skaber vi grobund for et styrket selvbillede og mere mod på det, der venter.

Materialebank – 9. klasse

Det anbefaler vi

Nikotin på sociale medier – Center for Digital Pædagogik

Dette undervisningsmateriale bygger videre på 'Fællesskaber på hjernen' (5. klasse) og 'Nikotin på hjernen' (7. klasse), men med fokus på sociale medier og fællesskaber online.

Eleverne arbejder med:

- Annoncering og eksponering af nikotinprodukter på sociale medier
- Digitale fællesskaber og FOMO
- Anonymitet, deling og samtykke
- Likes, følgere og virtuel social status

Materialet er målrettet 7.-9. klasse og understøtter Fælles Mål i dansk med fokus på kommunikation og etik.

Find det her: [Nikotin på sociale medier](#)

Mere inspiration...

UngSilkeborg – Mindset og eksamen

Et temaforløb, der hjælper eleverne med at forberede sig på eksamen – både praktisk og mentalt. Fokus er på planlægning, selvregulering og strategier til at håndtere nervøsitet.

Målgruppe: 9. årgang • Pris: 750 kr. • Varighed: 4 lektioner

[Se mere her](#)

Flirt og grænser – Det Kriminalpræventive Råd og Sex & Samfund

Undervisningsmateriale om flirt, sex, grænser og samtykke. Hjælper eleverne med at sætte ord på egne oplevelser og udvikle respekt for andres grænser.

Målgruppe: 9. klasse

Gratis publikation

[Find materialet her](#)

Et split sekund – Undervisningsmateriale om ulovlig billeddeling

Et stærkt materiale om ulovlig billeddeling, sociale medier og ansvar.

Eleverne arbejder med cases og film inspireret af virkelige hændelser – og sætter fokus på deres rolle som tredjepart, når intime billeder deles uden samtykke.

Målgruppe: 9. klasse, 10. klasse og ungdomsuddannelser

Anbefalet varighed: 2 lektioner

[Se materialet her](#)

Samarbejde med Sundhedsplejen

Forældrene eller den unge selv kan henvende sig ved behov.

[Læs mere på silkeborg.dk om sundhedsplejen i skolen](#)

Tjekliste til læreren

Selvom eleverne er ved at være store og mere selvstændige, spiller forældrene stadig en vigtig rolle.

Overvej følgende:

- ☐ Er der behov for fælles snakke i klassen om aftaler og normer i forhold til fester, alkohol og digitale grænser?
- ☐ Har vi informeret forældrene om de emner, der fylder i klassen – fx samtykke, billeddeling og digital adfærd?
- ☐ Har forældrene mulighed for at tale med deres børn om overgangen til ungdomsuddannelse og den nye frihed og ansvar, der følger?